

Hea Eesti rahvas.

Kümnekonna päeva pärast pühitseme 140 aasta möödumist esimesest üldlaulupeost, mida me peame oma rahvuskultuuri kõrgsündmuseks.

Me aga unustame sageli – või ei teagi seda –, et see esimene laulupidu aastal 1869 tähistas me pärisorjusest vabastamise 50. juubelit. See tähendab, et veel 190 aastat tagasi olime orjad. Olime pärisorjad, otseses mõttes.

Priius, nagu me tollal nimetasime orjusest pääsemist, oli eestlase esimene samm vabaks saamise teel. Ja see tee oli sajandist pikem. Sel teel oli valus käia.

Veel eelmise sajandi alguses puudus meil vabadus. Vabadus ütelda, kirjutada ja laulda seda, mille järgi hing kisendas.

Puudus õigus saada emakeeles haridust ja ise valida oma valitsust. Polnud lubatud mõelda, mida tahtsime. Puudus õigus elada täisväärtuslikult oma keeles.

Nende, täna nii loomulikuna näivate vabaduste eest, pidid me esivanemad võitlema. Nad pidid minema sõtta, nad pidid surema ja haavata saama. Nad päästsid 90 aastat tagasi Võnnus ja pool aastat hiljem idarindel Eesti rahva. Nad võitsid meile eluõiguse riigina.

Kui me esivanemad oleksid siis kaotanud, jäänuks meie osaks üle elada stalinlikud jubedused Teise maailmasõja eelsetel kümnenditel.

Mõelgem oma rahvuskaaslaste saatustele toonases Nõukogude Liidus. Mõelgem oma hõimukaaslastele ingerlastele.

Kas me seisaksime täna siin? Kas me räägiksime eesti keeles? Kas me naudiksime võimalust, ei – vabadust – kritiseerida oma valitsust, avaldada pahameelt selle valikute, olgu poliitiliste või esteetiliste üle?

Sestap tuleb igal eestlasel mõista Vabadussõja tähendust ja tähtsust. See oli tõesti sõda vabaks saamise eest.

Vabaduse saab raiuda kivisse ja klaasi, sõnasse ja laulu. Ent seda tehes peame alati meeles, et vabadus pole odav, tasuta või niisama.

Seepärast kutsun igaüht üles homme, Võidupühal, et viiksime kimbu lilli oma kihelkonna, oma kodukandi lähima Vabadussõja monumendi jalamile. Alles siis adub igaüks meist, et samast mullast – samast kohast, kust ka ise pärined – tulid need mehed ja naised, kes andsid Eesti rahvale vabaduse.

Nii mälestame neid mehi ja naisi, tänu kellele oli meid 20 aastat tagasi vabaduse taastamiseks veel piisavalt palju alles.

Mõtke siis täna ja homme hetkeks sellele, mida vabadus Sinule tähendab. Ja ütle mõttes oma tänusõnad nendele, kes selle vabaduse Sulle tõid.

Ma tänan.

[President kutsus mõtlema vabaduse tähenduse üle](#) , ERR

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229